

Juraj Stern

LOGISTICKÉ PROCESY V PODNIKOVCH V PODMIENKACH KRÍZY

***Abstract:** The author deals with the impact of global economic and financial crisis on logistics. In the past, logistic processes were related in the first place to business/logistics parks, and these have been most affected by the current prices as a result of rising interest rates of commercial banks. The author makes predictions on developments in the automotive industry in Slovakia on the basis of recent developments in this industry and points out the decline in transportation activities (rail, road and air freight transport) recorded in Germany. The author identifies the areas in logistics that may be rationalised (shortage of qualified labour force, disproportionate allocation of sources, and poor information culture) and suggests methods of increasing logistics performance (e.g. decreasing logistics costs, standardization, improving meeting market requirements, improving warehouse management, transportation optimisation, optimisation of manipulation technology). In the conclusion, the author states the crises has revealed inefficient areas in logistics and wasting in logistics systems.*

***Key words:** logistics, crisis, transportation, warehouse, rationalisation*

JEL: L 92, E 32

Kríza, globálna recesia, úverová a finančná kríza – to sú slová, ktoré dnes často počujeme a čítame viac-menej pravidelne. Každému z nás je jasné, že sa tieto problémy dotýkajú nielen každého z nás, ale aj všetkých oblastí nášho každodenného života. Dotýkajú sa teda aj logistiky vo viacerých jej oblastiach.

Nie je mojou úlohou riešiť príčiny problému, ktoré sa na tejto konferencii už analyzovali a spočívajú hlavne v problémoch bánk a ich klientov v oblasti splácania hypotekárnych úverov. Postupne sa problémy nabaľovali a situácia vyústila aj pre logistiku do nepriaznivej situácie. Len nenapraviteľní optimisti dúfali, že sa kríza vyhne Európe a jej odvetví, ako aj Slovensku.

Rozvoj logistických procesov na Slovensku v minulých rokoch súvisel predovšetkým s rozvojom logistických parkov. Žiaľ, práve túto oblasť zasiahla kríza najvýraznejšie. Bolo a je to ovplyvnené hlavne rastom úrokových sadzieb komerčných bánk, ktoré sú neodmysliteľnými partnermi v týchto aktivitách. Banky sú vzhľadom na vzniknutú situáciu, pochopiteľne, obozretnejšie pri poskytovaní úverov a to je ďalší problém, ktorý zabrzdí ďalší rozvoj tejto oblasti. Je jasné, že bez bánk je ďalší

rozvoj nemysliteľný, pretože podniky nie sú schopné samy financovať nevyhnutné aktivity z vlastných zdrojov.

Nedostatok finančných prostriedkov, pochopiteľne, ovplyvňuje aj zákazníkov, ktorí trpia aj nedostatkom finančných prostriedkov a nie sú ochotní ísť do väčšieho rizika. To, samozrejme, vedie k výraznému zníženiu dopytu hlavne znižujúcou sa spotrebou, ktorá sa chápe generelne.

Ďalším negatívom je fakt, že logistické podniky v dôsledku týchto skutočností pristupujú i k prepúšťaniu zamestnancov, ktorí sa z dôvodu stagnujúcich aktivít stávajú nepotrebnými.

Kľúčovým odvetvím slovenského priemyslu je, ako je nám všetkým známe, automobilový priemysel. Je to práve toto odvetvie, ktoré celosvetovo najcitlivejšie reaguje na súčasné turbulencie. Aj slovenské automobilky znižujú výrobu, ba došlo i v malom rozsahu k zastaveniu výroby. Najcitlivejšie sa očakáva dosah v sektore luxusných áut a vozidiel vyššej triedy a, pochopiteľne, i vo výrobe nákladných áut, kde sú dotknutí hlavne subdodávatelia. V závislosti od ďalšieho vývoja môžeme i tu očakávať v blízkej budúcnosti prípadné prepúšťanie zamestnancov.

Obraz o súčasnom stave v Európe v oblasti dopravných činností nám najlepšie poskytujú údaje z Nemecka, kde zaznamenali výrazné straty vo výške až 13 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Ešte výraznejšie je to v železničnej doprave, kde bol zaznamenaný pokles vo výške 20 %. Cestná doprava zaznamenala pokles o viac ako 10 %. Tieto čísla sú dané aj výrazným poklesom cezhraničnej dopravy, kde nákladná letecká doprava klesla o 12 % a lodná o 17 %. [3]

Positívnu správou pre celú Európu môžu byť posledné informácie optimickejšieho výhľadu na budúci rok. Treba dúfať, že to neboli len predvolebné pozitívne správy pre voličov v Nemecku. Prečo hovorím o Nemecku? Je jasné, že najsilnejšia európska ekonomika ovplyvní výraznejšie i slovenskú situáciu.

Najbližšie obdobie nie je ružové. Hlavne preto, že celá súčasná situácia je viac ako nelichotivá. Pre mňa bola dôvodom tohto tvrdenia nedávna návšteva bazára nákladných ťahačov plných ponúkaných vozidiel!

Scenáre ďalšieho vývoja sú jasné. Pesimisti tvrdia, že ku zlepšeniu dôjde najskôr v rokoch 2011–2012. Malo by sa to prejavíť v obrate spotrebiteľského dopytu, ktorý môže privolať obrat vo výrobe. Všetci si želáme, aby opačná situácia nastala skôr. Ako som už uviedol, v najsilnejšej európskej ekonomike sú už takéto signály. Obrat by mal nastať skôr, pravdepodobne v priebehu roka 2010. Cítiť to i v automobilovom priemysle, kde predajcovia signalizujú predaj hlavne vozidiel nižšej strednej triedy. Je jasné, že spotrebiteľia budú reagovať opatrne, nárast nastane len pomaly a potrvá ešte rok – dva, kým budeme cítiť výraznejšie zlepšenie i v oblasti logistiky.

Kam sa má teda uberať logistika a aké opatrenia treba urobiť v tomto nestabilnom období? Je zrejme, že logistika pri súčasnej globalizácii trhov a prepojení firiem sústavne zvyšuje svoj podiel na výkonnosti ekonomiky. Logistika je jedným

z najväčších nákladových blokov, no napriek tomu, a o tom som presvedčený, jej výkonová schopnosť, hlavne v slovenských podmienkach, ešte nie je plne vyčerpaná.

Ako teda postupovať? Značné možnosti vidím hlavne v:

- optimalizácii dopravných trás, ktoré budú viesť i k optimalizácii dopravného parku, ale aj vodičov,
- prepojení logistických činností so spotrebiteľmi,
- zavádzaní informačných technológií aj prostredníctvom poradenských firiem,
- plnom využívaní dostupných navigačných systémov.

Doteraz som sa zamerlal hlavne na dopravu, no v podmienkach slovenskej ekonomiky nie je bez zaujímavosti aj oblasť riadenia skladového hospodárstva, ktoré výrazne ovplyvňuje rastúce požiadavky odberateľov. I v tejto oblasti v súčasnej situácii treba pristúpiť k opatreniam, ktoré budú viesť k racionalizácii. Riešením je riadenie stavu zásob, skvalitnenie skladovej dokumentácie, automatický zber údajov, skracovanie vybavenia zákazky, využívanie informačných technológií.

Aké sú ďalšie oblasti slovenskej logistiky, v ktorých je možná, vzhľadom na pretrvávajúcu situáciu, racionalizácia? Môžem ich len vymenovať, nie je tu priestor na to, aby som sa im viac venoval. Je to nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, nerovnomerná alokácia zdrojov a slabá informačná kultúra. Je isté, že sú to problémy, ktoré sa dajú riešiť časom, a že kríza ich len prehlbuje. Napriek tomu vidím isté možnosti hlavne v týchto oblastiach:

- zníženie logistických nákladov,
- štandardizácia,
- skvalitnenie plnenia požiadaviek odberateľov,
- plnenie požiadaviek trhu,
- zefektívnenie riadenia zásob,
- optimalizácia dopravy,
- optimalizácia manipulačnej techniky,
- efektívna údržba,
- prepracovanie logistickej stratégie.

Záverom môžem konštatovať, že kríza odhalila i v logistike neefektívne činnosti a plytvanie v logistických systémoch. Pokúsil som sa stručne naznačiť niektoré cesty riešiace súčasné problémy.

Literatúra

- [1] Kríza? Pomôcť má optimalizácia IT. In: *Hospodárske noviny*. Servisná téma, 30. 4. 2009.
- [2] Report of the de Larosière Group (own-initiative opinion). Brussels: European Economic and Social Committee, 2009.
- [3] *Wirtschaft & Logistik*, 08/09.
- [4] <http://reality.etrend.sk/komerce-nehnutelnosti/logistika-moze-krizu-pocitit-najskor.html>, 18. 8. 2009.
- [5] <http://verkehrs-rundschau.de/kurzfristprognose-einzigartige-verluste-im-gueterverkehr-2009-864563.html>, 18. 8. 2009.